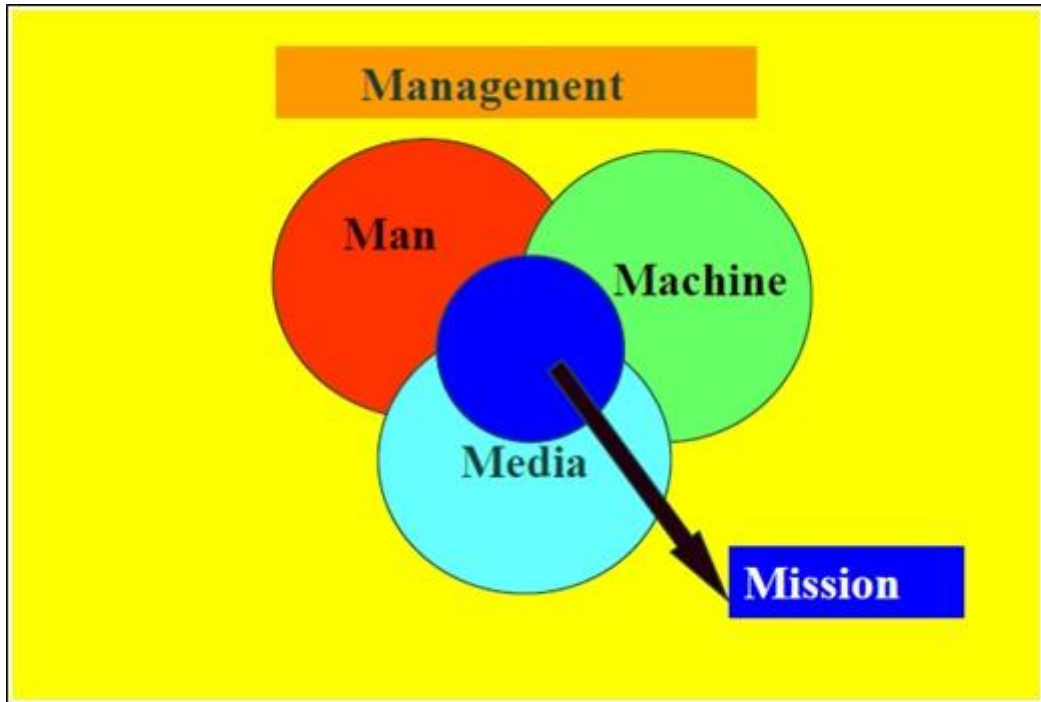


מודל 5M לבניית אירוע ולתחקיר אירוע



איור מס' 1 – חמשת הגורמים במודל – אדם, מכונה, סביבה, משימה וניהול

מודל חמשת ה-M's-בוחר את התאונה על פי חמישה גורמים:

א. אדם – (Man) מכלול הגורמים, התנאים והנסיבות, הקשורים בתפקוד המעורבים בביצוע הטעות/תאונה, הישירים ושאינם ישירים ואשר השפיעו על נסיבות התרחשותה. מטרת בחינת גורם זה היא איתור גורם האנוש והקשר בין גורמי האנוש למכונה, סביבה, משימה וניהול שהובילו אל התאונה. המודל מתייחס גם למעורבים באופן ישיר בתאונה וגם למעורבים באופן עקיף (עובדים שלא היו מעורבים בתאונה אך הייתה להם השפעה על שרשרת האירועים שהובילה אל התאונה).

ב. מכונה – (Machine) כל מכונה או כלי בביצוע המשימה, אשר במהלכה התרחשה הטעות או התאונה כולל הגורמים ארגוניים של תהליכי העבודה, ניהול ופיקוח, מדיניות אחזקה, עבודה וביקורת איכות. מטרת התחקיר לענות על השאלה: "האם כשל טכני כלשהו במכונה או במערכתיה גרם לטעות / תאונה או תרם להחמרתה."

ג. סביבה – (Media/Medium) אוסף גורמי מצב ייחודיים, אשר קיומם אינו בשליטת האדם, המהווים סיכונים ופוטנציאל לטעות / תאונה. מטרת התחקיר היא לבחון את הסביבה אשר השפיעה על התרחשות הטעות / תאונה ועל יחסי הגומלין בין הסביבה לאדם, מכונה, משימה וניהול.

ד. משימה – (Mission) המשימה הינו שילוב של גורמי התאונה האחרים (אדם, מכונה, סביבה וניהול) כפי שניתן לראות באיור מס' 2. ואשר כל אחד מהם לחוד אינו מסביר את הטעות / תאונה ואינו חורג אם בכלל, מהמצב הסביר. המשימה אינה מושג לעצמו ואי אפשר לנתק את הבנתה מהאדם המבצע אותה ומתנאי הסביבה ובכלים בהם היא מבוצת.

ה. ניהול – (Management) כלל הגורמים במערכת האחראים למתן הנחיות וליצירת התנאים הנוחים והאופטימליים לביצועם. מטרת התחקיר בבחינת הגורם הניהולי היא לאתר את הגורמים והסיבות הקשורים באופן בו תפקד הגורם הניהולי ותרומתו לטעות/תאונה. הנחת התפקיד בגורם הניהולי היא שבידי הגורם הניהולי, המנהל את מקום העבודה, החובה והיכולת לדאוג גם לתנאי הביצוע של הנחיותיו, הן מההיבט הסביבתי והן מההיבט האישי: הכנת העובדים, הדרכתם והסמכתם, ציודם בצידוד מגן מתאים, שמירת כשירותם לביצוע העבודה ואיושם בהתאם ליכולתם וכושרם השכלי והפיזי. לתחקיר גורמי ניהול ישנן השלכות ארוכות טווח מעבר לתחקיר האירוע הבודד נוכח ההשפעה המכרעת של גורם זה במניעת תאונות. התחקיר יכול לזהות כשלים ניהוליים ביחסי הגומלין בינו לבין האדם, המכונה, הסביבה והמשימה.